

מעילה ז

משה שווערד

1. ספר מעיל אהרן-ו:

ר"ע אומר אין מועלין - דזריקה מועלת
ליוצא להוציאו מידי מעילה ולשאר ענינים.

והנה לא אמר ר"ע כן אלא לענין פסול
יוצא, וכן לענין טומאה דהציץ מרצה, (וצ"ע
לקמן דף י. בתוס' ד"ה הכל מודים). והטעם מבואר
במנחות (דף יב., וברש"י שם בד"ה מחמת דבר
אחר) משום דפסול יוצא אינו פסול בגוף
הבשר אלא אויר ירושלים פסלו מלהכנס
עוד, פירוש - שאינו אלא שינוי מקום שגורם,
וזה דבר מבחוץ שגורם לו להפסל, משא"כ
פסול בגוף הבשר שלא נעשה בהכשר או
שנפסל, ולקמן בגמרא נבאר זה יותר בעז"ה.

2. ספר מעיל אהרן-ו:

ומ"מ יצא מידי מעילה כיון שנעשה הכפרה.
אלא שעל פי רוב, בשעה שנעשה הכפרה
נעשה גם היתר על הבשר, וע"כ קראתו
המשנה שעת היתר לכהנים. ע"ש שהאריך
בזה.

ומדמה ר' עקיבא פסול יוצא של מקצת
הבשר לפסול חטאת, דכמו שחטאת שנתכפרו
בעליה לא נפסלה בעצמה אלא דבר מבחוץ
גרם לה (דהיינו מה שנוקה אחרת), וע"כ מהני
זריקת האחרת להוציאה ממעילה דאמרינן
כשם שמוציאה עצמה כך מוציאה חברתה
ממעילה. כמו כן בפסול יוצא שאינו פסול
בגופו מהני נמי לומר "כשם", דכשם שהבשר
שנשאר בפנים יוצא ממעילה כמו כן הבשר
שיצא. נמצא דדינו של ר"ע אינו אלא כששייך
לומר "כשם", דהיינו שנשאר קצת מן הבשר
לפנים כמו בשני החטאות, וגם דוקא בפסול
שאינו בגופו כמו פסול יוצא. ועיי' בהערה
ל' כמה קושיות בדמיון זה של ר' עקיבא,
ולפיהן יבואר סברת ר' אליעזר.

והרי שתיהן עומדות - פירוש ואח"כ
שחט שתיהן בבת אחת כמבואר בגמרא ולכך
שניהם עדיין ראויין לזריקה וברגע שזרק
דמו של אחד מהן נפסל השני משום חטאת
שכפרו בעליה באחר, ומ"מ הבשר של שניהם
יוצא מידי מעילה ע"י זריקת אחד מהם אע"פ
שבאותו רגע נפסל השני, והטעם הוא, דכמו
שהזריקה מוציאה את בשר הראשון מידי
מעילה מהני נמי להוציא בשר השני ממעילה.

והנה מכאן הוכיח בחדושי הגר"ח (אות
של"א) דהא דהזריקה מוציאה קדשי קדשים
ממעילה, אינו משום דהותר הבשר כדמשמע
לכאורה מלישנא דמתניתין דלעיל (דף ב.),
שאמרה: "שעת היתר לכהנים", אלא עיקר
הטעם משום שנעשה הכפרה, וכיון שנעשתה
הכפרה לא מיקרי תו "קדשי ה'". דהא כאן
כשתי חטאות ודאי נשאר בשר השני באיסורה

3. תוספות מסכת מעילה דף ו עמוד ב

כי אמר ר"ע זריקה מועלת ליוצא שיצא מקצתה - דמגו דמהני זריקה להאי דגואי אהני נמי להאי דבראי ואף על גב דיליף ליה ממפריש היינו מקצתו יצא דדמי ליה.

4. ספר מעיל אהרן - ו:

שיצא מקצתו אבל יוצא כולו לא - דכיון דיצא כולו הוי זריקה פסולה, דקיימא לן (כר' יהושע בזבחים דף קד.) ד"אם אין בשר אין דם", והוי כמו פסול בגוף הקרבן שבזה מודה ר"ע, דדוקא בפסול יוצא אמר ר"ע כמ"ש לעיל, אבל בפסול בגופו לא שייך לומר עוד "כשם" שמהני לזה יהני לזה, כמו בשני חטאות הנ"ל, כן כתב בקרן אורה.. ועיי' בהערה ל"א שכתבנו מה נקרא מקצתו או כולו, דהיינו היכא דיצא כל הבשר ונשאר האימורים מה דינו עיי"ש

5. חזו"א זבחים סימן יט

(ג) מעילה ד' א' מחשבין על העומד לאיבוד ועל העומד לישרף, [מכאן נראה דא"ל שיחשיב שיקטיר למחר בפועל, אלא שיכא עבודתו ע"מ להחזיר הקטרת כזית למחר, ורלוט לשנות במשפטו הקדושה, ומיהו אם הכזית שחשב עליו בעולם, וחושב שלא יקטירו למחר בפועל, אלא שחכה עבודתו ע"מ להחזיר הקטרת למחר, לאו מחשבה היא, כיון דעקר למחשבתו שלא יעשה הקטרת למחר, אבל אם לא יהיה הכזית בעולם למחר, סגי במחשבתו כזה שחשב שחיה העבודה ע"מ להקטיר כזית למחר, שמשנה בקדושה, ולא היה הכזית בעולם היה מקטירו, דה"ל בעומד לאיבוד ע"כ אינו חושב שיקטירו למחר בפועל, שהרי מאומה בלבו שיאבד הכזית מיד, וזה ראי' למשי"ב לעיל סי' ח' סק"ה בעטם שפוסל ר"י בלהניח אימורים למחר.

6. ספר יד בנימין

שם בגמ', שחטן והרי דמן מונח בכוסות מועלין בשתייהן, בנה"ו הקשה לאיכא למיפשט מכאן דהיתר אכילה שנינו דאי היתר שחיטה או זריקה הרי כבר נתקבל הדם ואיכא היתר שחיטה וזריקה ואמאי מועלין בהן, אבל בג"ק כ' לישב דאפשר הכא שאני דכל הטעם דהיתר זריקה הוא משום כל העומד לזרוק כזרוק משא"כ הכא כיון דשתייהן ראויין לזריקה ויכול לזרוק מאחה שירנה לא אמרי' על דמה של אחת מהן כל העומד לזרוק, ועי' קרן אורה.

7. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת מעילה דף ז עמוד א

שחטן והרי דמן מונח בכוסות מועלין בשתייהן. לכאורה קשה אי נימא דסגי בהיתר שחיטה או היתר זריקה וא"צ זריקה בפועל להפקיע המעילה אמאי מועלין אי מונח דמן בכוסות. וי"ל דשאני הכא דלא חשיב עומד לזריקה דאינו מבורר דם של מי יזרק, דרק דם אחת מהם יזרקו ואחת פסולה וזריקתה פסולה, ולכך לא מהני להתירם מידי מעילה עד שיהיה זריקה בפועל.

8. קרו אורה מעילה דף ז/א

גמרא והרי דמן מונח בכוסות כו' והקשה הברכת הזבח ז"ל מכאן למ"ד היתר זריקה או היתר אכילה שנינו א"כ אמאי מועלין בהן הא כבר היה להם היתר זריקה ות' הצאן קדשים ז"ל דהכא שאני כיון דשניהם עומדין לזרוק א"א לומר כל העומד לזרוק כזרוק דמי כיון דאין ידוע ממי יזרק. ולכאורה אין בהם מעילה ממ"נ אי עומד לזרוק הוא הרי הוא כזרוק דמי ואי עומד לאיבוד ג"כ אין בו מעילה ויש לדחות, ומ"מ לפי התוס' לעיל (ה' ע"א) דמ"ד היתר זריקה שנינו לאו מטעם כל העומד לזרוק אתינן עלה אלא מכיון דראוי לזריקה יצאו מכלל קדשי ה' א"כ לכאורה ה"נ לא שנא. ואפילו לפי מאי דכתיבנא לעיל דלרבנן דר"ש ודאי בעינן היתר אכילה אכתי תיקשי הכא דהא ר"ש קאמר הכא דאם שניהם מונחין בכוסות דמועלין בהן, ומש"כ הצאן קדשים דמעילתן מספק הוא ור"ע לטעמיה דמחייב על ספק מעילות אשם תלוי (כריתות ט"ו ע"א), הוא דבר רחוק וגם בלא"ה אין כאן מעילה מן התורה בשניהם וצ"ע:

9. ספר מעיל אהרן

אישתיק - דהוכיח לו ר' יוחנן מזה דאין הטעם משום דחד גופא הוא, אלא דוקא משום דנשחט בבת אחת שאם רצה היה זורק מדם השני, ולכך מהני לו הזריקה להוציאו מידי מעילה, ומ"מ לא משום זה נאמר דאם עלו לא ירדו, אפילו אם נשחטו בבת אחת כמו שביארו רש"י ותוס' דלענין להתיר האימורים למזבח שהוא להעלות קדושתן שיעשו לחמו של מזבח - לא מהני זריקה כזו, אלא בעינן זריקה של אותו גוף עצמו, אבל להורידו מקדושתו שיצא מדין מעילה מהני.

והביאור בזה כתב בחדושי הגר"ח, ע"פ מה שכתבנו לעיל במשנה בשמו, דהזריקה מוציאה ממעילה משום שנעשתה הכפרה ולא מיקרי עוד "קדשי ה'" ולא משום שהותר להדיוט. וממילא אם נחשב כחד גופא כסברת ר"ל, א"כ כיון שנזרק דמן של אחד ונעשה הכפרה תו אינם נקראים "קדשי ה'" וליכא מעילה וכן נמי היה לו להתיר הבשר כקושיתו של ר' יוחנן.

אבל אם הטעם הוא משום דאי בעי מהא זריק ואי בעי מהא זריק אבל אינם כחד גופא, א"כ אף שאינו מתיר הבשר מ"מ מידי

מעילה יצאו שניהם, כיון שנעשתה הכפרה ואינם נקראים עוד "קדשי ה'".

10. ספר חידושי בתרא

קטו) ז: מתני' — בק"ק להקל ולהחמיר, ובק"ל כולתו להחמיר. יש דמקשים דהא איכא גם קולא בק"ל לענין היתר אכילה, דקודם זריקה איכא איסור קודש. ואין לדחות דה"ל להקל ולהחמיר דמתני', בענין מעילה לבד מיירי כמשמעות הרמב"ם בפיהמ"ש, די"ל דכוונתם להקשות לפרש"י ד"ה על זה וזה וז"ל על האימורין ועל הבשר לאחר זריקה חייב משום פיגול נותר וטמא, והיינו להחמיר, דקודם זריקה אין חייבין בכל הני כו' ע"כ. ולכן שפיר הקשו דלפי"ז גם ההיתר אכילה לקולא הוא.

ודילמא י"ל דמתני' כו' יוסי הגלילי, דק"ל ממון בעלים הוא מחיים (ב"ק יב:), והיינו דאף קודם השחיטה והזריקה הוי כממון בעלים לקדש אשה, משום ההיתר אכילה שיש אחר הזריקה, ונמצא דקולא זו כבר הוי בעולם הלכת למעשה גם קודם זריקה.

11. ספר יד בנימין

במשנה כ"ד ק"ק לפני זריקה דמים מועלין
באימוריהן וצנשר, לאחר זריקה דמים
מועלין באימורין ואין מועלין צנשר, הענין
מה שמועלין באימורי ק"ק לאחר זריקה
צפצפות הוא מחמת הקדושה הראשונה שחל
עליהו משעת הקדש, דק"ק מועלין משעה
שהוקדשו דמיקרי קדשי ה', אבל לא שע"י
הזריקה שהכשירה האימורין למוצא חל עלי'
קדושה חדשה לענין מעילה וז"פ, (אלא שראיתי
מוצא מס' "תקנת עורא" שכ' צטס ס' "נר
למאור" לתקור צה ואין הספר תמ"י לעיין
ט).

12. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת מעילה דף ז עמוד ב

ואמאי הא ממונא דכהן. אע"ג דמבואר בקידושין [נ"ב ע"ב] דהמקדש בחלקו אינה מקודשת דכהנים משולחן גבוה קזכו ולא הוה ממונא לקדש בהם את האשה, כוונת הגמ' דהא לכהנים איכא היתר אכילה בהם ואמאי קתני רק שאין מועלין.

13. ספר מעיל אהרן

ואמאי ממונא דכהן הוא - הקשו
המפרשים מאי מקשה הגמרא, הא אחר
הזריקה עדיין לא הותר לכהנים עד שיקטירו
האימורים, וא"כ קושטא הוא דאיסורא איכא
אף דליכא מעילה. וכן קשה לקמן בקושית
הגמרא לענין קדשים קלים.

14. ספר חידושי בתרא

קטזב) ז: הנ"ל — אבל בספר אפן ישראל פ"ב דמעילה ה"ו, דקל"ג ד"ה ונ"ל הסתפק וז"ל בהאי דינא דק"ק לאחר זריקת דמים מועלין באימוריהן יש לפרש בתרי גוונא — (א) דזריקת דמים אינו מועיל להפקיע מעילה אלא מן הבשר, אבל לא מהני כלל על אימוריהן, ומה דמועלין באימוריהן לאחר זריקת דמים הוא מצד איסור מעילה דלפני זריקת דמים, (ב) י"ל דכמו דמהני הזריקה בק"ל להביא לאימורין לדין מעילה, ה"ג בק"ק מה דמועלין באימוריהן לאחר זריקת דמים הוא מצד מעשה הזריקה, ואיסור מעילה אאימורין בק"ק דה"י בו לפני זריקה אה"ג דנפקע ע"י הזריקה כמו דמפקעת דין מעילה מהבשר, אלא דגבי האימורין חל דין איסור מעילה מחדש מצד מעשה הזריקה, וזריקת ק"ק תרתי איתנייהו ב"י לגבי אימורין, מפקיע איסור מעילה הקודם, ומחדש איסור חדש דמעילה, כמו גבי קק"ל כו' אולם ברמב"ם בפיהמ"ש כו' וז"ל הקולא שהוא פוטר הבשר מן המעילה אחר הזריקה, והחומרא שהוא מעמיד האימורים למעילה כמו שהיו וכו' עיי"ש, הרי מבואר להדיא דס"ל דגם בק"ק הזריקה מפקיע דין מעילה הקודם כו' אלא הוא מחדש מעילה חדשה כו' ע"כ. וצ"ע איך נוכל לומר ד"איסור מעילה דאימורין בק"ק כו' נפקע ע"י הזריקה כמו דמפקעת דין מעילה מהבשר" הא הרמב"ם שם הסביר (כרש"י מתני' ד"ה לאחר זריקת דמים) וז"ל ומפני שהבשר נאכל לכהנים, נפטר מן המעילה ע"כ, מה שלא שייך באימורים דלא הותרו לאכילה. אלא ע"כ פירוש דברי הרמב"ם בהא ד"מעמיד האימורים למעילה כמו שהיו", הוא כדפירשנו בסימן הקודם, דלולי הוקבע האימורים למזבח ע"י זריקה היו מותרין לבעלים ולכהנים, אבל באמת כיון שלא הותרו, לא נפקעו. וע"ש בספר הנ"ל, שעל יסוד הנ"ל בנה בנין שלם.

15. תוספות תמורה דף ג/א

לא נהנין מדרבנן - והקשה הר"ר יעקב למה לנו לומר דרבנן היא דלמא מדאורייתא היא כיון דמרבינן מאיש איש שנודרין העובדי כוכבים כישראל דכה"ג אמר (מעילה דף ז:): בשלמי ישראל דלא נהנין דאורייתא דאע"ג דאין בהן מעילה וצ"ל כיון דאין בהן קדושה לענין פיגול נותר וטמא אין בו קדושה נמי לענין הנאה דאורייתא:

16. הגרי"ז על מסכת מנחות דף ד ע/ב

שם, בגמ' לא נהנין ולא מועלין, וברש"י, מדרבנן מפני דמי עולה שבהן, והנה איסור הנאה איכא גם בשלמים, וזה מבואר בכמה מקומות בש"ס, ואמאי כתב רש"י לא נהנין מפני דמי עולה שבהן, אכן כוונת רש"י הכא דאיסור הנאה של מעילה זהו מדרבנן, ואה"נ דיש איסור הנאה של הקדש בלאו הכי מן התורה, אבל כאן איירי רש"י מדין איסור מעילה, ויש נפק"מ בין שני איסורין אלו לענין האכיל אחד את חברו, דבמעילה מעל הנותן, ולענין איסור הנאה של הקדש כיון דלא נהנה לא עבר, וכן פירש רש"י בחטאות המתות דלא נהנין הוא מדרבנן, ואע"ג דפשוט דיש בזה איסור הנאה של תורה, דבעצם ההלכה דמתות בזה גופא נאמר דאסור בהנאה, דבהלכה זו נכלל דאסור בהנאה ולמיתה אזלא, וע"כ דהכא איירינן מדין איסור הנאה של מעילה וזהו רק מדרבנן, [ועיין בחידושי נזיר ותמצא בזה]:

לאחר שנתפגל הקרבן-האם יש לכהן לזרוק את דמו (אע"פ שיעשה פיגול על ידי זה)?

משה שווערד

בסוגיא תלמוד בבלי מסכת מעילה דף ד/ב: "אמר ליה בר קפרא לבר פדת בן אחותי ראה מה אתה שואלני למחר בבית המדרש היתר שחיטה שנינו דף ה/א או היתר זריקה שנינו או היתר אכילה שנינו"

בסוגיא תלמוד בבלי מסכת מעילה דף ו/א "תא שמע ר"ש אומר יש פיגול שמועלין בו ויש פיגול שאין מועלין בו כיצד לפני זריקה מועלין לאחר זריקה אין מועלין קתני מיהת לפני זריקה מועלין בו לאו דהוה שהות למיזרקה דאי בעי זריק וקתני מועלין בו ושמע מינה היתר אכילה שנינו לא דלא הוה שהות למיזרקה אבל הוה שהות למיזרקה [מאי] ה"נ דנפק מידי מעילה מאי איריא דתני לאחר זריקה ליתני קודם שקיעה ולאחר שקיעת החמה ה"נ קאמר קודם שיראה לזריקה לאחר שיראה לזריקה"

רש"י מעילה דף ו/א

לאחר זריקה אין מועלין בו - דסבירא ליה דזריקת פיגול מוציאה מידי מעילה בקדשי קדשים כזריקת כשר ופליגא אדרב גידל והכא ליכא למידק לטעמיה דר"ש כדדייק לעיל בהפיגול לעולם מועלין בו טעמא דפיגול הא לא הוי פיגול אין מועלין בו דהא סבירא ליה לר"ש דזריקת פיגול מוציאה מידי מעילה כזריקת כשר:

תוספות מעילה דף ו/א

תא שמע רבי שמעון אומר יש פיגול כו' - כלומר סוגית פיגול הוי כמו גבי נותר אמנם קשה היכי קאמר דמיירי דהווי שהות למיזרקה אבל אימא פיגול דבקבלה לא מצית אמרת **דהא מוקמת לה בנעשה קבלה בהכשר** וגם בהילוך לא מצית אמרת דהא רבי שמעון הוא דמכשיר בהילוך בפרק קמא דזבחים (דף יג.) משום דהווי לה עבודה שאפשר לבטלה כגון שוחט בצד המזבח וזורק **לכן נראה לי כגון שפיגול בסוף קבלה דהווי שהות לזורק בתחלת קבלה** וקתני מועיל וש"מ היתר אכילה שנינו משמע אבל סיפא דאין מועיל מיירי לאחר זריקה ממש ותימא א"כ תיקשי לרב גידל דאמר דזריקת פיגול לא מפקע מידי מעילה וי"ל דרב גידל משני לה כדמסיק דהכא לפני זריקה היינו קודם שיראה לזריקה ולאחר זריקה לאחר שיראה לזריקה ולעולם קודם זריקה משום דהיתר זריקה שנינו ...

1. ספר יד בנימין

ולפי"ז מאי דקאמר צגמ' קתני מיהת לפני זריקה כו' מאי לאו דהוה שהות למיזרקי' כו' וש"מ היתר אכילה שנינו ה"פ דאחר שנתקבל הדם חף שכבר נשחט צפיגול מיקרי "דהוה שהות למיזרקי'", וש"מ דלא אמרי' היתר זריקה שנינו כיון שאין מועיל מה שהי' ראוי לזריקה, ומשמע לפי"ז דלמ"ד היתר זריקה שפיר הי' מועיל כאן לאפוקי ממעילה ואף דכל הטעם דהיתר זריקה הוה משום כל העומד לזרוק כזרוק דמי והכא הרי אינו עומד לזרוק שהרי נתפגל צשחיטה מ"מ גם צוה אמרי' כל העומד לזרוק כזרוק וכמו שצ"א צנה"ו דכיון דזריקה קוצעת צפיגול נמצא דהוה עומד לזרוק ליקבע צפיגול (וכ"כ צ"ק צשי' רש"י), אצל צרש"ש ו"קרון אורה"

כתבו דזה תימא לקרותו עומד לזרוק כיון דנתפגל ואין מצוה לזרוק יעוי"ש.

2. רש"י מעילה דף ו/א

לאחר זריקה אין מועלין בו - דסבירא ליה דזריקת פיגול מוציאה מידי מעילה בקדשי קדשים כזריקת כשר ופליגא אדרב גידל ...

3. שפת אמת על מעילה דף ה/ב

שם בגמ' ת"ש הפיגול כו' ש"מ היתר זריקה שנינו. נראה לפרש דס"ד דגמ' הוי דלא כר' גידל רק זריקת פיגול מוציא מידי מעילה. מיהו היתר זריקה כיון דכל מה דמוציא מידי מעילה משום דעומד לזרוק כזרוק דמי בהא ודאי קבלה בפיגול אינו מוציא מידי מעילה דהא אינו עומד לזרוק כלל. ולהכי בעי להוכיח דהיתר זריקה שנינו. ומשני לא רק היתר אכילה וכדר' גידל. ודברי התוס' אין מובנים לי בזה:

4. רש"י מסכת מעילה דף ו עמוד א

ד"ה לאחר זריקה א"מ בו. והכא ליכא למידק כו' דהא ס"ל לר"ש כו'. מוכח מדבריו דאפי' בפיגול אמרי' לר"ש כה"ע לזרוק כזרוק דמו וכן הבינוהו הבה"ז והצ"ק. ותימה לקרותו עומד לזרוק כיון דאסור לזרוק. וגדולה מזו אמרינן במנחות (קא ב) אלא הני מנחות מצוה לפדותן ע"ש:

5. תוספות מעילה דף ו/א

תא שמע רבי שמעון אומר יש פיגול כו' - כלומר סוגית פיגול הוי כמו גבי נותר אמנם קשה היכי קאמר דמיירי דהויא שהות למיזרקיה אבל אימא פיגול דבקבלה לא מצית אמרת דהא מוקמת לה בנעשה קבלה בהכשר וגם בהילוך לא מצית אמרת דהא רבי שמעון הוא דמכשיר בהילוך בפרק קמא דזבחים (דף יג.) משום דהויא לה עבודה שאפשר לבטלה כגון שוחט בצד המזבח וזרוק לכן נראה לי כגון שפיגל בסוף קבלה דהויא שהות לזרוק בתחלת קבלה וקתני מועיל וש"מ היתר אכילה שנינו משמע אבל סיפא דאין מועיל מיירי לאחר זריקה ממש ותימה א"כ תיקשי לרב גידל דאמר דזריקת פיגול לא מפקע מידי מעילה וי"ל דרב גידל משני לה כדמסיק דהכא לפני זריקה היינו קודם שיראה לזריקה ולאחר זריקה לאחר שיראה לזריקה ולעולם קודם זריקה משום דהיתר זריקה שנינו ...

6. קרו אורה מסכת מעילה דף ו עמוד א

שם תוספות בד"ה תא שמע הפיגול כו' ע"ש מה שפירשו בזה. ולי נראה לפרש בפשיט' מאי לאו דזרק, היינו שפיגל בזריקה, ואפ"ה מועלין בו משום דהיתר אכילה שנינו, ומשני דלא זרק, היינו דלא פיגל בזריקה אלא בשחיטה, והכי דייקינן במנחות (ק"ב ע"א) לענין טומאת אוכלין כה"ג ע"ש, ועי' בזה בסוגיא דמנחות ובתוס' שם ודו"ק. וראיתי בבה"ז ז"ל שפי' הא דאמרינן לא דהוי שהות למזרק' גבי פיגול, היינו דבפיגול נמי אמרינן כל העומד לזרוק כזרוק דמי, דבעי למיזרק' לקובעו בפיגול, ע"ש שנראה לו כן בפירש"י ז"ל. ולענ"ד אין לומר כן, דע"כ לא אמרינן כל העומד לזרוק כזרוק אלא היכא דמצוה לזרוק, כדאיתא במנחות שם בפ"ב (שם), אבל זריקת פיגול דליכא מצוה, ואדרבה אסור לזורקו פשיטא דלא אמרינן כל העומד לזרוק כזרוק דמי, וכן מוכח מפירש"י ז"ל (לעיל ג' ע"ב ד"ה א"ר גידל) גבי הא דהפיגול בקדשי קדשים ע"ש.

7. ספר יד בנימין

ואמנם דעת התוס' דהא דקתני לפני זריקה מועלין כו' היינו שהפיגול הי' לפני זריקה, ומה דאמרי' צגמ' שהי' לו שהות למיזרק' כבר פי' בתוס' דמיירי שפיגל בסוף קבלה שהי' לו שהות לזרוק בתחילת קבלה (וכ"כ צצ"ק צמוד"ה ח"ש ר"ש דעת התוס'), ולאחר זריקה דקאמר אין מועלין ז"ל לפי התוס' דהיינו פיגול בזריקה ולאחר זריקה שזכר לא שייך מחשבת פיגול, ולמסקנא צלא"ה א"ש הלשון "לאחר זריקה" והיינו אחר שנראה לזריקה.

בא"ד לכן נ"ל [דמיירי] כגון שפיגל בסוף קבלה וכו' עכ"ל. פי' שהרי מצוה לקבל כל הדם כדאיתא זבחים כ"ה וא"כ יכול לפגל עד סוף הקבלה ומ"מ מיקרי שפיר שהי' לו שהות למיזרק' כיון דצדיענד אינו מעכב אס לא קיבל כל הדם וכמש"כ בתוס' שם ל"ד צ'. (ועי' צס' עולת שלמה).

מג"ש דירצה ירצה, ע"ש, וכן משמע מרש"י מנחות דף י"ב ע"א ד"ה ובלבד שיקריב המחיר כמנחתו כאילו היה כשר וכו', דהוא מג"ש ירצה ירצה, ומשמע דדומה קרבן מפוגל לקרבן כשר. [ועיין בר"ש משאנ"ך בפירושו על תו"כ דיצורה דנדבה פרק ד' ברייתא ט' ח"ל, ונראה דאפילו פסולא ליכא, ולכחילה מותרים להקריב על גבי המזבח, אע"פ שאם היה מקריב הקומץ והדס היו גורמים לבשר ולשיריים להיות אוכליהם בכרת, מ"מ אם רוצה להקריב מותרים להקריב, עכ"ל. ע"ש בכל דבריו, והוא חידוש גדול, והן הן הדברים שכתבתי דהוא קרבן חדש]. והא דמחשבת חוץ למקומו מויליאתו ממחשבת חוץ לזמנו, יש לומר דהוא דין חדש. וכן משמע בגמרא זכאים כ"ח ע"ב דבעינן תרי קראי, לא ירצה להרצאה כשר כן הרצאה פסול, ולא יחשב שמשצות מויליאת זו מזו.

והאוכלו בכרת, אבל קרבן הוא בכל קדושותיו. וכוונתי דפסול פיגול אינו מסלק ופוגם קדושת הקרבן כמו כל פסולי קרבן, אלא להיפך דקרבן שנחפגל בשחיטה או בקמיאה יש בו כל הקדושות שיש בקרבן כשר, כגון קדושת סכין וקדושת קבלה, וכן קדושת קומץ, דכל אלו הקידושין ישנו גם בקרבן מפוגל דקרבן מפוגל קרבן גמור הוא, אלא דיש לו דינים מיוחדים דאינו מרצה וזריך לשורפו והאוכלו בכרת. והיינו דע"י מחשבת פיגול נעשית בו חלות חדשה והוא קרבן מפוגל, ולפיכך בעינן שיוקרב המחיר כמנחתו, דבלאו הכי חסר בו השלמת דין קרבן, ולא יכול להיות קרבן מפוגל. וכן אם נפסל בפסול אחר מלבד פסול פיגול, לא נעשה פיגול, דע"י הפסול השני נפגם קדושת הקרבן, ולחלות פיגול בעינן כל שלמות קדושת קרבן. [ח"ה דמבואר בגמ' כ"ח ע"ב